

Vad heter blomman? – Kärt barn har många namn

Tittar du i en flora så hittar du växtens floranamn /svenska namn tillsammans med det vetenskapliga namnet. Det vetenskapliga namnet för en viss växt är detsamma i hela världen, medan det svenska namnet eller flornamnet oftast bara är känt i vårt land. Men en växt kan ha många fler namn. Letar du efter *himmilsgräs* i en flora så finns det inte. För det är bara i Nås som mjölke, *Epilobium angustifolium* heter *himmilsgräs*. I Järna heter den *jälmôrsgräs*. Några andra namn på *himmilsgräs* som är kända från andra platser är t.ex. *mjölkört*, *rallarros* och *rävrumpa*.

Dialektala växtnamn är spännande eftersom de kan avslöja något om hur de människor som en gång namngav växten såg på den. I listan med växtnamn från Nås hittar vi *lävô-ô-dô tuppa*. Den har barn i Nås säkert använt för att spå varandra – *leva eller dö*. En annan känd lek med samma blomma är *älskar-älskar inte*, men några namn som vittnar om den leken i Nås hittar vi inte. *Smälltuppôr* kunde man leka med i brist på riktiga smällare, och *pudertuppôr* fick småflickorna hålla reda på när det skulle vara ”fina”. *Lôftgräs* plockar vi gärna på försommaren och tar in i en vas. *Fallbär* växer helst på hyggen, *fall* på nåsmål. Vet man att ’hallon’ heter *fallbär* så vet man också var man skall leta efter dem. *Hundbär* var inte särskilt uppskattade bär. Det förstår vi av att namnet börjar på *hund-*, och *getpôrs* var en sämre sorts pors. Pors användes vid ölbrygging och var en viktig ingrediens. *Getpôrs* kunde nog användas men var inte lika bra som riktig pors (*Ledum palustre*). *Hund-* och *get-* i växtnamn brukar betyda att växten hade lågt anseende.

Om du känner till några lokala växtnamn som inte finns med på listan så hör av dig till Nåsvargens redaktion. Kunskapen om våra lokala växtnamn är på väg att försvinna, men låt dem inte falla i glömska. Använd dem så lever de kvar!

Dåpp Inger

L=”tjockt l”

vetenskapligt namn

Equisetum fluviatile

Alnus incana

Pimpinella saxifraga

Aconitum cammarum

Convallaria majalis

Plantago major

Chenopodium album

Trifolium spadiceum

Rubus idaeus

Campanula rotundifolia

Nardus stricta

Achillea millefolium

Ledum palustre

Sphagnum palustre

Calluna vulgaris

Taraxacum vulgare

Linaria vulgaris

Avena sativa

floranamn

dyfräken

al

bockrot (backanis)

trägdårdsstormhatt

liljekonvalj

groblad

svinmålla

brunklöver

hallon

liten blåklocka

stagg

rölleka

skvattram

vitmossa

ljung

maskros o andra gula

gulsporre

havre

namn i Nås

abbôrgräs, färne

alder

anis

blåkullôr

bôckbLa

dimjon

dingmalla

etternôllôr

fallbär

fingerbôrg

finnskäg, hära, härgräs

galntorna

getpôrs, pôrsris

gôrrmôssa

grôn

gulltuppa

guLä lejongap

hagra

<i>Epilobium angustifolium</i>	mjölke	himmilsgräs
<i>Vaccinium uliginosum</i>	odon	hundbär
<i>Rubus chamaemorus</i>	hjortron	joLbär, juLbär
<i>Solanum tuberosum</i>	potatis	joLpäron, joLôppLer
<i>Lycopodium annotinum</i>	re- och mattlummer	kattkrut
<i>Leucanthemum vulgare</i>	prästkraige	kragtuppa
<i>Lycopodium clavatum</i>	mattlummer	kråkfes, kråkfot
<i>Elytrigia repens</i>	kvickrot	kvicktåga, tåga
<i>Dianthus deltoides</i>	backnejlika	kvällstuppa
<i>Moneses uniflora</i>	ögonpyrola	källviol
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	lingon	lingbär
<i>Hierochloë odorata</i>	myskgräs	lôftgräs
?		lusgräs
<i>Leucanthemum vulgare</i>	prästkraige	lävô-ô-dô tuppa
<i>Ranunculus acris</i>	smörblomma	messmörstuppa
<i>Secale comutum</i>	mjöldryga	mjöLlika
<i>Melampyrum</i>	kovall	mjöLing
<i>Veronica chamaedrys</i>	teveronika	mormors/farmors gLasögôr
<i>Anemone vernalis</i>	mosippa	mustuppa
<i>Stellaria media</i>	våtarv	natô
<i>Viola tricolor</i>	styvmorsviol	natt-ô-dag
<i>Nymphaea alba</i>	näckros	näcktuppa
<i>Filicinae</i>	ormbunkar	ôrmgräs
<i>Betula nana</i>	dvärgbjörk	penningris
<i>Knautia arvensis</i>	åkervädd	pudertuppôr
<i>Equisetum sylvaticum</i>	skogsfräken	rävrumpôr
<i>Rhinantus</i>	hö- och ängsskallra	skallärgräs
<i>Caltha palustris</i>	kabbleka	skôrvtuppa, sârtuppa
<i>Equisetum hyemale</i>	skavfräken	skäfte, skäftegräs
<i>Silene vulgaris</i>	smällglim	smälltuppa
<i>Rumex</i>	skräppa	surbLa
<i>Tripleurospermum perforatum</i>	baldersbrå	surkulla
<i>Matricaria reculita</i>	kamomill	surkullôr
<i>Eriophorum vaginatum, E. angustifolium</i>	tuvull, ängsull	svarthövdôr
?		svejtuppa
<i>Ranunculus</i>	smörblommor	sârbLomma
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	tisbär
<i>Pinguicula/Drosera</i>	tätört/sileshår	tjôckmjôLksbLomma
<i>Menyanthes trifoliata</i>	vattenklöver	trëska
<i>Rubus saxatilis</i>	stenbär	tågbär
<i>Deschampsia</i>	tåtlar	tåttåL
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tätört	tâta
<i>Viburnum opulus</i>	olvon	vargve(d)
<i>Orthilia secunda</i>	björkpyrola	vintergröna
<i>Cladonia</i>	renlav, fönsterlav	vitmôssa
<i>Salix-arter</i>	vide arter	vibuskär